

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อาทิตย ทิพอาภา

พล.อ. พิชยนทรโยธิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์
สำหรับตระกูลจุลจอมเกล้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จุลจอมเกล้า พุทธศักราช ๒๕๖๕”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับตระกูล
จุลจอมเกล้า รัตนโกสินทรศก ๑๑๒ และบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้
แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธานของเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้สำหรับพระราชทานแก่ผู้ที่ทรงพระราชดำริ
เห็นสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖^๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แบ่งเป็นชั้น นามและจำนวนดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘/-/หน้า ๑๕๕๓/๑๒ พุทธศักราช ๒๕๖๕

๒ มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๐๙

ชั้นที่ ๔

จตุตถจุลจอมเกล้า ๑๕๐ ดวง อักษรย่อ จ.จ.

มาตรา ๗ เจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้เป็นจำนวนต่างหากจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๘ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

สำหรับพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระบรมราชินี

สำหรับพระมหากษัตริย์ มีลักษณะอย่างสำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า แต่ดวงตรา
ดารา และสายสร้อยนั้นประดับเพชรทั้งสิ้น
ส่วนสำหรับสมเด็จพระบรมราชินี มีลักษณะอย่างสำหรับพระราชทานฝ่ายใน แต่
ดวงตราและดารานั้นประดับเพชรทั้งสิ้น

สำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า

ชั้นที่ ๑

ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ มีดวงตราด้านหน้าเป็นแฉก ๘ แฉก ลงยาสีชมพู มีรัศมีทอง
ตามระหว่างแฉก มีใบชัยพฤกษ์สองข้างลงยาสีเขียว กลางดวงมีพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอบลงยาสีขาบมีอักษรทองว่า “เราจะบำรุงตระกูลวงศ์ให้
เจริญ” เบื้องบนมีจุลมงกุฎรัศมี ลงยาสีเขียว สีแดง สีขาบ สีขาว ด้านหลังดวงตราเหมือนอย่าง
ด้านหน้า แต่ที่กลางดวงตราเป็นรูปช้างโอราพต ลงยาสีขาว บนหลังช้างมีรูปตรีศูล ลงยาสีขาว ที่ขอบ
มีอักษรทองว่า “ประกาศเบญจศก ศักราช ๑๒๓๕” รอบขอบเป็นรูปจักรลงยาสีขาว พื้นแดง ห้อยกับ
แพรแถบสีชมพู กว้าง ๑๐ เซ็นติเมตร สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงมาทางขวา

กับมีดาราเป็นรัศมีทอง ๘ แฉก เงิน ๘ แฉก กลางดาราพื้นสีชมพูมีอักษรพระปรมาภิไธย
ย่อ “จ.จ.จ.” ทองประดับเพชร ขอบลงยาสีขาบ และมีอักษรทองว่า “เราจะบำรุงตระกูลวงศ์ให้เจริญ”
รอบขอบเป็นเพชรสร้างเงินประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

และมีสายสร้อยลงยาหรือสายสร้อยทอง เป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ “จ.ป.ร.”
ไขว้ ๑๖ องค์ ดอกบัว ๑๗ ดอก สลับกันไปตลอดสาย กลางสายสร้อยเป็นรูปช้างโอราพตมีจุลมงกุฎ
รัศมี มีเครื่องสูง ๒ ข้าง และมีราชสีห์คชสีห์เขียว สำหรับห้อยดวงตราสวมแทนสายสะพาย กับให้มี
แพรจีบสีขาวกลัดทับสายสร้อยเหนือบ่าทั้ง ๒ ข้าง

สายสร้อยลงยาหรือทองคำนี้ จะพระราชทานอย่างไร และสำหรับชาวต่างประเทศ
จะพระราชทานหรือไม่ สุดแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร

นอกจากนี้ให้มีดวงตราตียานูจุลจอมเกล้า ๑ ดวง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
ปฐมจุลจอมเกล้า มีลักษณะอย่างปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ แต่ไม่มีดวงตราตียานู
จุลจอมเกล้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชั้นที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ มีดวงตราเหมือนชั้นที่ ๑ ห้อยกับแพรแถบสีชมพู กว้าง ๕
เซนติเมตร สวมคอ และมีดาราเป็นรัศมีเงิน ๘ แฉก กลางดราหมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ “จ.จ.จ.”
ทอง อยู่บนพื้นลงยาสีชมพู ขอบลงยาสีขาบ มีอักษรทองว่า “เราจะบำรุงตระกูลวงศ์ให้เจริญ” ประดับ
ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทุติยจุลจอมเกล้า มีลักษณะอย่างทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ แต่ไม่มีดารา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชั้นที่ ๓

ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ มีดวงตราเหมือนทุติยจุลจอมเกล้า แต่ย่อกว่า ห้อยกับแพร
แถบสีชมพู กว้าง ๔ เซนติเมตร มีดอกไม้จิบติดบนแพรแถบและมีเข็มทองประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
ตติยจุลจอมเกล้า มีลักษณะอย่างตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ แต่ไม่มีดอกไม้จิบ
ตติยานูจุลจอมเกล้า มีลักษณะอย่างตติยจุลจอมเกล้า แต่เป็นตราเงินไม่มีแฉกและ
รัศมี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับพระราชทานฝ่ายใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชั้นที่ ๑

ปฐมจุลจอมเกล้า มีลักษณะอย่างปฐมจุลจอมเกล้าสำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า แต่
ย่อกว่าและที่จุลมงกุฏและใบชัยพฤกษ์ประดับเพชรกับที่ด้านหลังมีอักษรทองว่า “รัตนโกสินทรศก
๑๑๒” ห้อยกับแพรแถบสีชมพู กว้าง ๗.๕ เซนติเมตร สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา หรือห้อยกับ
แพรแถบสีชมพู กว้าง ๕ เซนติเมตร ผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย
กับมีดาราเหมือนชั้นที่ ๑ สำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า แต่ย่อกว่า ประดับที่อกเสื้อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชั้นที่ ๒

ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ มีดวงตราเหมือนชั้นที่ ๑ แต่ไม่ประดับเพชร ห้อยกับแพร
แถบสีชมพู กว้าง ๗.๕ เซนติเมตร สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา หรือห้อยกับแพรแถบสีชมพู กว้าง ๕
เซนติเมตร ผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทุติยจุลจอมเกล้า มีดวงตราห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ เหมือนทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ แต่ห้อยกับแพรแถบสีฟ้าไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^{ชั้นที่ ๓} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตติยจุลจอมเกล้า มีดวงตราเหมือนทุติยจุลจอมเกล้า แต่ย่อมากกว่า ห้อยกับแพรแถบสีชมพู กว้าง ๔ เซนติเมตร ผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับลือที่หน้าบ่าซ้าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^{ชั้นที่ ๔} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จตุตถจุลจอมเกล้า มีดวงตราเหมือนตติยานุจุลจอมเกล้าสำหรับพระราชทานฝ่ายหน้า แต่กาไหล่ทองลงยาสีขาบ ห้อยกับแพรแถบสีชมพู กว้าง ๔ เซนติเมตร ผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับลือที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา ๙ ให้มีการสืบตระกูลเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อบิดาได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษ บุตรชายจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สืบตระกูลตั้งแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และการสืบตระกูลตามข้อนี้ให้มีตลอดไปจนกว่าจะหาตัวผู้สืบสายโลหิตที่เป็นชายไม่ได้

๒. เมื่อบิดาได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า บุตรชายจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สืบตระกูลตั้งแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ แต่การสืบตระกูลตามข้อนี้เป็นอันสิ้นสุดแต่เพียงนี้

๓. เมื่อบิดาได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ หรือ ตติยจุลจอมเกล้า บุตรชายจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สืบตระกูลเมื่อบิดาล่วงลับไปแล้ว การสืบตระกูลตามข้อนี้เป็นอันสิ้นสุดแต่เพียงนี้

การสืบตระกูลดังเช่นว่ามาทั้งหมดนี้ บุตรชายใหญ่ของจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในขณะนั้น เป็นผู้จะได้รับพระราชทานแต่ต้องเป็นบุตรซึ่งบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ในตระกูลรับรองยกย่อง ประกอบกับมีความประพฤติและหลักฐานดี สมควรที่จะรักษาเกียรติแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ หากบุตรชายใหญ่นั้นไม่สมควรจะได้รับพระราชทาน บิดาจะขอพระราชทานให้บุตรชายรองลงไปตามลำดับก็ได้ เมื่อทรงพระราชดำริเห็นสมควรจะได้พระราชทานเป็นพิเศษ การสืบตระกูลโดยพระราชทานเป็นพิเศษเช่นนี้ เป็นอันสิ้นสุด แต่เพียงผู้ได้รับพระราชทานนั้นเท่านั้น

เมื่อบุตรชายที่จะได้รับพระราชทานวิกลจริตหรือตายเสียก่อนได้รับพระราชทานก็จะพระราชทานแก่หลานซึ่งเป็นบุตรของบุตรชายนั้น โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาในวรรคก่อน ถ้าไม่มีหลานดังกล่าวแล้ว จะได้พระราชทานแก่บุตรชายคนถัดไป ถ้าบุตรชายคนถัดไปวิกลจริตหรือตายก็จะได้รับพระราชทานแก่หลานซึ่งเป็นบุตรของบุตรชายคนถัดไปนั้น โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีหลานซึ่งเป็นบุตรของบุตรชายคนถัดไปนั้น ให้ได้แก่บุตรชายคนใดคนหนึ่งที่เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะพระราชทานในการสืบตระกูล ถ้าเป็นบุตร
สืบตระกูลบิดา ให้ได้รับตติยจุลจอมเกล้า ถ้าเป็นหลานสืบตระกูลปู่ ให้ได้รับตติยานุจุลจอมเกล้า

มาตรา ๑๑ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ให้มีประกาศนียบัตร
ทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับพระราชลัญจกร เว้นแต่ฝ่ายหน้าที่ได้รับปฐมจุลจอมเกล้า แล้วเลื่อน
ขึ้นรับปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ หรือได้รับทุติยจุลจอมเกล้า แล้วเลื่อนขึ้นรับทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ไม่มี
ประกาศนียบัตร

มาตรา ๑๒ เมื่อผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้วายชนม์ ผู้รับมรดก
จะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนภายในกำหนดสามสิบวัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ กอง
มรดกจะต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ เมื่อผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้รับพระราชทานชั้น
สูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองหรือในกรณีที่ทรงเรียก
เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนตามความในมาตรา ๔ ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ
ผู้รับพระราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

มาตรา ๑๔ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้อยู่แล้ว ในวันใช้
พระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประชากรและข้าราชการเพิ่มจำนวนมากขึ้น เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าซึ่งมีจำกัดจำนวนตามพระราชบัญญัติ ขณะนี้บางชั้นได้พระราชทานไปเกือบเต็มจำนวนแล้ว เมื่อเปรียบเทียบจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติครั้งหลังสุดในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ กับจำนวนประชากรและข้าราชการสมัยนั้นกับปัจจุบัน จำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดไว้ยังต่ำ จึงควรเพิ่มจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าให้สูงขึ้นเพื่อสมดุลกับจำนวนประชากรและข้าราชการที่เพิ่มขึ้น

๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓/ตอนที่ ๓๓/หน้า ๒๕๓/๑๒ เมษายน ๒๕๐๙